

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА
(СУРА)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою СУРА

Протокол від «25» березня 2021 р.

№ 05

Голова Вченої ради

Ірина ЧУДАЄВА

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**У СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ РАУФА
АБЛЯЗОВА**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання навчально-методичної ради
СУРА

від 04 лютого 2021 р. № 02-2020/2021

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2 ВИДИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	5
3 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	10
3.1 Етапи виконання кваліфікаційної роботи.....	10
3.2 Тематика кваліфікаційних робіт.....	10
3.3 Функції суб'єктів організації виконання кваліфікаційної роботи	12
4 ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	17
4.1 Структурні вимоги до кваліфікаційної роботи	17
4.2 Змістові вимоги до кваліфікаційної роботи	20
5 ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	24
5.1 Попередній захист та зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи	24
5.2 Підготовка до захисту та процедура публічного захисту кваліфікаційної роботи	25
6 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	26
7 ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ	26
8 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	27
Додаток А. Бланк заяви на виконання кваліфікаційної роботи.....	29
Додаток Б. Бланк завдання на виконання кваліфікаційної роботи	30
Додаток В. Приклад оформлення відгуку на кваліфікаційну роботу.....	32
Додаток Д. Бланк для оформлення титульного аркуша кваліфікаційної роботи.....	34
Додаток Е. Бланк для оформлення зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу	35
Додаток Ж. Рекомендовані критерії оцінювання кваліфікаційних робіт.....	36

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти у Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова (далі – Положення) визначає загальні вимоги до кваліфікаційної роботи, вимоги до її змісту, обсягу та структури. Положення також регламентує порядок виконання кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти та її організаційний супровід.

1.2 Здобувач вищої освіти відповідного рівня (бакалаврського, магістерського) (далі – здобувач) виконує кваліфікаційну роботу як власний проєкт за унормованою у Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова процедурою, у межах якої планує свої дії з урахуванням індивідуальних здібностей та умінь.

1.3 Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти у Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова (далі – Університет) розроблене на підставі:

– Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями);

– Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами та доповненнями);

– Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. № 1341 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 р. № 509);

– Постанови Кабінету Міністрів України «Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка» від 31.03.2015 р. № 193;

– Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 р. № 1187 (зі змінами та доповненнями);

– Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами та доповненнями);

– Стандартів вищої освіти;

– Статуту Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

– Положення про організацію освітнього процесу у Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова;

- Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в СУРА;
- Положення про академічну доброчесність в СУРА;
- Положення про планування та облік науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу СУРА;
- ДСТУ 3008: 2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення»;
- ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»;
- Методичних рекомендацій щодо оформлення кваліфікаційних робіт в Східноєвропейському університеті;
- інших чинних нормативно-правових актів у сфері освіти.

1.4 Норми цього Положення поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти всіх форм навчання, наукових керівників кваліфікаційних робіт, рецензентів, голів і членів екзаменаційних комісій (далі – ЕК).

1.5 Положення визначає вимоги до структури, змісту, обсягу та порядку виконання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи і захисту їх перед ЕК.

1.6 Положення є рамковим і встановлює єдині вимоги до якості виконання кваліфікаційних робіт та організації їх підготовки. Особливості кваліфікаційних робіт відображають компетенційні моделі фахівців різних галузей знань і спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в Університеті та які відображені у відповідних освітньо-професійних програмах, конкретизовані в методичних вказівках, підготовлених випусковими кафедрами.

Випускові кафедри Університету конкретизують вимоги до структури, змісту, обсягу, порядку підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти профільних освітньо-професійних програм зі спеціальностей у відповідних методичних рекомендаціях, які розробляються з урахуванням норм цього Положення.

1.7 Порядок оцінювання кваліфікаційних робіт регулює Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова.

1.8 Регламент захисту кваліфікаційної роботи визначений Положенням про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти у у Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова.

1.9 Виконання та захист кваліфікаційних робіт здійснюється здобувачами вищої освіти державною мовою, за винятком здобувачів вищої освіти (у тому числі – громадян України), що проходили навчання в Університеті з повним викладанням навчальних дисциплін іноземними мовами, порядок проходження атестації яких регламентується окремими нормативними документами.

1.10 Відповідальними за актуальність і відповідність тематики кваліфікаційної роботи профілю спеціальності та спеціалізації підготовки фахівця, а також за керівництво та організацію її виконання, є науковий керівник кваліфікаційної роботи, керівник проєктної групи (гарант) освітньої програми та завідувач випускової кафедри.

1.11 Відповідальним за всі викладені у кваліфікаційній роботі відомості, прийняті рішення (аргументації, висновки) і використані методи збору, інтерпретації та застосування даних є безпосередньо здобувач – автор кваліфікаційної роботи.

2 ВИДИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

2.1 **Кваліфікаційна робота** є науково-дослідною роботою, що виконується здобувачем вищої освіти згідно з освітньою програмою та навчальним планом на завершальному етапі навчання відповідного освітнього рівня й передбачає:

1) систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності (спеціалізації) та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, економічних, виробничих та інших завдань;

2) розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою кваліфікаційної (бакалаврської/магістерської) роботи.

Кваліфікаційна робота – це самостійно виконане та логічно завершене навчально-наукове дослідження, яке закінчує цикл професійної підготовки здобувача вищої освіти певного рівня.

Кваліфікаційна робота має комплексний характер, а за рівнем та обсягом знань, умінь, інших компетентностей повинно відповідати вимогам відповідного галузевого стандарту вищої освіти та профілю освітньо-професійної програми підготовки.

Підготовка кваліфікаційної роботи передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань.

2.2 Самостійність кваліфікаційної роботи передбачає її оригінальність, наявність елементів новизни матеріалів і результатів або концептуально нове узагальнення раніше відомих матеріалів і положень. Будь-які форми запозичення раніше отриманих наукових результатів без посилання на автора і джерело запозичення, цитування без посилання на відповідне наукове дослідження не припустимі.

2.3 Логічна завершеність кваліфікаційної роботи означає цілісність і внутрішню єдність роботи, взаємопов'язаність мети, завдань, методів і методик, структури, повноти, результатів дослідження.

2.4 Виконана кваліфікаційна робота є підставою для отримання відомостей про знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості здобувача, набуті під час навчання, які можна ідентифікувати, виміряти й оцінити.

2.5 Кваліфікаційна робота виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою прилюдного захисту, на підставі якого екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти (далі – ЕК) приймає захист та офіційно встановлює результат оцінювання і визнання досягнення здобувачем компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Процедура захисту визначена в Положенні про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти в Університеті. Атестація проводиться у формі публічного захисту (демонстрації) з дотриманням принципів відкритості й гласності.

2.6 В Університеті здобувачами вищої освіти виконуються такі види кваліфікаційних робіт:

- на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти – кваліфікаційна бакалаврська робота;
- на другому (магістерському) рівні вищої освіти – кваліфікаційна магістерська робота.

2.7 Рівнева комплементарність виконання кваліфікаційної бакалаврської і кваліфікаційної магістерської робіт в Університеті зумовлює наявність у них

схожих обов'язкових кваліфікаційних елементів та подібність структури кваліфікаційних робіт.

2.8 Рівнева послідовність передбачає істотні відмінності кваліфікаційної бакалаврської і кваліфікаційної магістерської робіт, які зумовлені різним змістом компетентностей за кожним з рівнів підготовки фахівців, що також проявляються у змістових характеристиках робіт, наборах ознак наукової праці, обсягах інформаційної бази, методах дослідження, алгоритмах вирішення професійних завдань, способах апробації розробок, обсязі тексту тощо.

2.9 Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає здобуття здобувачем теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

2.10 Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає здобуття здобувачем поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад формування наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

2.11 Перелік базових компетентностей, що розкриває відмінності кваліфікаційної бакалаврської і кваліфікаційної магістерської робіт, поданий у табл. 2.1. У кваліфікаційній роботі можуть бути також продемонстровані результати формування підприємливості як наскрізної компетентності, яку здобувач як громадянин може застосувати у всіх сферах життя, починаючи з піклування про власний розвиток до активної участі у житті суспільства, входження (повторного входження) на ринок праці в ролі працівника або самозайнятої особи, а також заснування власної справи (культурної, соціальної чи комерційної).

Таблиця 2.1 – Відмінності базових компетентностей кваліфікаційної бакалаврської та кваліфікаційної магістерської робіт

<i>Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i>	<i>Другий (магістерський) рівень вищої освіти</i>
Здатність до комплексного аналізу явищ і застосування набутих знань у професійній сфері	Здатність до комплексного й системного аналізу явищ і вільне застосування теорій та методів у професійній сфері, продукування нових знань
Знання теоретичного змісту предметної області та здатність пояснювати процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати	Фундаментально глибокі знання теоретичного змісту предметної та суміжних областей та здатність характеризувати процеси і явища, у тому числі глобального

<i>Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i>	<i>Другий (магістерський) рівень вищої освіти</i>
отримані результати	характеру, прогнозувати їхній розвиток на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати з використанням міждисциплінарного підходу
Здатність систематизувати проблемні ситуації, виявляти проблеми і ранжувати їх	Здатність до самостійної постановки проблеми, розпізнавання ще не проявлених повністю проблем, що формують виклики сучасності
Здатність використовувати наявні теорії, концепції, ідеї в контексті досліджуваної проблеми, аналізувати історичну ретроспективу сучасного стану теорії та практики	Здатність вести самостійний науковий пошук, проводити критичне зіставлення поглядів та виводити авторське бачення
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Здатність ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних, використовувати різноманітні, у тому числі мережеві, системи пошуку та оброблення інформації, бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні
Здатність коректно застосовувати методи, дослідницькі прийоми та аналітичний інструментарій для вирішення поставлених завдань	Здатність вибирати адекватні завданням дослідження методи, зокрема міждисциплінарного характеру, дослідницькі прийоми, удосконалювати аналітичний інструментарій та застосовувати для вирішення поставлених завдань інноваційні аналітичні технології та технології управління знаннями
Здатність виявляти та розпізнавати можливості використання типових способів розв'язання проблем, досліджувати кращі практики вирішення аналогічних проблем, оцінювати переваги й ризики альтернативних варіантів та робити обґрунтований вибір	Здатність глибинно, у тому числі з позицій міждисциплінарного підходу, опрацьовувати проблеми, генерувати інноваційні способи їх розв'язання, проводити трансформацію наявних альтернатив її вирішення або формувати власний розв'язок, урахувавши авторську позицію
Здатність розуміти й оцінювати цінність ідей щодо досягнення покладених цілей та планувати мобілізацію ресурсів	Ініціювати ідеї щодо використання можливостей у відповідь на виклики та управляти діями, бюджетами й ризиками задля досягнення покладених цілей
Навички використання уніфікованих інформаційних та комунікаційних технологій	Навички використання уніфікованих і спеціалізованих програмних продуктів, що застосовуються в професійній діяльності
Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, використовувати методи	Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, використовувати методи

<i>Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i>	<i>Другий (магістерський) рівень вищої освіти</i>
презентації результатів	репрезентації результатів, а також професійну аргументацію для донесення ідей, проблем та способів їх вирішення

2.12 **Кваліфікаційна бакалаврська робота** містить розробку теоретичних питань та/або вирішення завдань прикладного характеру, фрагменти теоретичного або експериментального дослідження, синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в рамках обов'язкового й варіативного складників певної освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і є формою контролю набутих здобувачем під час навчання інтегрованих знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків, передбачених відповідним стандартом вищої освіти.

2.12.1 Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується у восьмому семестрі. Обсяг часу для її виконання визначено відповідною освітньо-професійною програмою підготовки та відповідним навчальним планом.

2.12.2 На підставі результатів захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи на засіданні ЕК здобувачу присвоюється кваліфікація «бакалавр» відповідної спеціальності.

2.13 **Кваліфікаційна магістерська робота** передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій щодо розв'язання актуальної наукової проблеми, відповідно до спеціальності (чи спеціалізації), синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативного й варіативного складників певної освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і є формою контролю набутих здобувачем під час навчання динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та (або) подальшу навчальну діяльність.

2.13.1 Кваліфікаційна магістерська робота виконується в третьому семестрі навчання. Обсяг часу на виконання кваліфікаційної магістерської роботи визначено освітньо-професійною програмою підготовки фахівця та відповідним навчальним планом.

2.13.2 На підставі результатів захисту кваліфікаційної магістерської роботи на засіданні ЕК здобувачу присвоюється кваліфікація «магістр» відповідної спеціальності.

3 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 Етапи виконання кваліфікаційної роботи

Під час виконання кваліфікаційної роботи можна виокремити такі організаційні етапи:

– перший – *підготовчий* – вибір здобувачем напряму (тематики) дослідження, призначення завідувачем випускової кафедри спільно з керівником проєктної групи (гарантом) відповідної освітньо-професійної програми наукових керівників, остаточне (кінцеве) формулювання теми кваліфікаційної роботи, складання і затвердження індивідуальних завдань;

– другий – *творчий* – безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти затвердженого індивідуального завдання відповідно до встановленого рішенням випускової кафедри регламенту, перевірка розділів (частин) кваліфікаційної роботи науковим керівником;

– третій – *прикінцевий* – перевірка унікальності тексту на плагіат та попередній розгляд (передзахист) результатів роботи комісією, яка складається з науково-педагогічних працівників випускової кафедри та представників проєктної групи відповідної освітньо-професійної програми, з метою вирішення питання щодо допуску (недопуску) здобувача до захисту на засіданні ЕК, оформлення в установленому порядку оцінювальних документів: звіту про перевірку роботи на ознаки академічного плагіату, відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії, та подання кваліфікаційної роботи з усіма документами й матеріалами до ЕК (не пізніше ніж за один день до атестації);

– четвертий – *заключний* – підготовка доповіді та ілюстративних матеріалів (презентації) до захисту кваліфікаційної роботи перед ЕК, безпосередній захист, оголошення результатів захисту (оцінки) одним з членів ЕК.

3.2 Тематика кваліфікаційних робіт

3.2.1 Формування тематики кваліфікаційних робіт здійснюється випусковими кафедрами за кожною освітньо-професійною програмою і доводиться до відома здобувачів:

– першого (бакалаврського) рівня вищої освіти протягом сьомого семестру навчання;

– другого (магістерського) рівня вищої освіти протягом першого семестру навчання.

Тематика кваліфікаційних робіт переглядається й оновлюється щорічно та має відображати найсучасніші тенденції розвитку суспільства. Напрями дослідження повинні відповідати предметній області спеціальності, урахувати вимоги галузевих стандартів вищої освіти та освітньо-професійних програм, потреби науки та практики, результати науково-дослідної роботи випускової кафедри.

3.2.2 Вибір напрямку кваліфікаційної роботи є прерогативою здобувача вищої освіти з урахуванням: власних наукових інтересів; запропонованих випусковою кафедрою напрямків та тематики наукових досліджень; особливостей бази практики або місця постійної роботи, на матеріалах яких виконується кваліфікаційна робота; можливості отримання необхідної інформації.

Здобувачу надається право запропонувати власний напрям дослідження в межах предметної області спеціальності з обґрунтуванням доцільності його розроблення. Обговорення та прийняття рішення про затвердження такого напрямку відбувається на засіданні випускової кафедри за участі здобувача та присутності керівника проектної групи (гаранта) відповідної освітньої програми.

3.2.3 Кваліфікаційна робота також може виконуватись за тематикою, яку замовляють підприємства, установи та організації, що уклали із Університетом контракти на навчання здобувачів вищої освіти, мають з ним відповідні угоди або з якими пов'язана трудова (підприємницька) діяльність здобувачів вищої освіти.

3.2.4 Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, вказувати на наявність невирішених чи недостатньо обґрунтованих проблем у наукових джерелах, законодавстві, практичній діяльності організацій, установ, підприємств, державних органів, відповідати сучасному стану певного наукового напрямку та векторам його розвитку, а також передбачати очікувані результати, які відповідають реальним потребам економіки та розвитку суспільства і спрямовані на їх практичне впровадження.

Тема кваліфікаційної бакалаврської роботи не повинна збігатися з темою кваліфікаційної магістерської роботи.

3.2.5. Тема кваліфікаційної роботи формується спільно з науковим керівником, розглядається на засіданні випускової кафедри та затверджується наказом ректора.

Офіційно затверджена тема кваліфікаційної роботи не підлягає зміні.

3.2.6 Формування та затвердження теми кваліфікаційної роботи відбувається за такою *процедурою*:

– здобувач вищої освіти письмово заявляє про обрану тему кваліфікаційної роботи за формою встановленого зразка (*Додаток А*). Заява здобувача вищої освіти є підставою для призначення наукового керівника;

– здобувач спільно з визначеним науковим керівником формує тему кваліфікаційної роботи;

– теми кваліфікаційних робіт здобувачів обговорюються і затверджуються на засіданні випускової кафедри;

– завідувач випускової кафедри на підставі поданих здобувачами заяв проєкт та рішення кафедри щодо тем кваліфікаційних робіт формує і вносить наказу ректора Університету щодо затвердження тем кваліфікаційних робіт.

3.2.6.1 У виняткових випадках на підставі мотивованої заяви здобувача вищої освіти, узгодженої з науковим керівником та завідувачем випускової кафедри, можливе редакційне уточнення затвердженої теми. Така зміна затверджується додатковим наказом ректора. Проєкт наказу готує випускова кафедра і подає не пізніше ніж за місяць до планового початку виконання кваліфікаційної роботи.

3.2.6.2 У виняткових випадках на підставі мотивованої заяви здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти, узгодженої з науковим керівником та завідувачем випускової кафедри, можлива зміна затвердженої теми. Така зміна затверджується додатковим наказом ректора. Проєкт наказу готує випускова кафедра і подає не пізніше ніж за 4 місяці до планового попереднього захисту кваліфікаційної роботи.

3.3 Функції суб'єктів організації виконання кваліфікаційної роботи

3.3.1 Випускова кафедра:

3.3.1.1 Розробляє спільно з керівником (представниками) проєктної групи відповідної освітньо-професійної програми рекомендації (вказівки) щодо виконання кваліфікаційних робіт, які конкретизують рамкові вимоги Положення щодо їх змісту, обсягу, порядку контролю за виконанням, підготовки до захисту тощо з урахуванням специфіки освітньо-професійних програм. Доводить до відома здобувачів методичні рекомендації та регламент (календарний план-графік) виконання кваліфікаційної роботи, напрями (тематику) робіт за спеціальністю (освітньою програмою).

3.3.1.2 Призначає наукового керівника кваліфікаційної роботи з урахуванням побажань здобувача, науково-педагогічного навантаження та вимог Положення про планування та облік навантаження науково-педагогічних працівників СУРА. У разі визнання кваліфікаційної роботи як такої, що має частково міждисциплінарний характер, призначається науковий консультант з профільної кафедри. За такої ситуації випусковою кафедрою готується відповідне подання до навчального відділу з обґрунтуванням доцільності розподілу годин науково-педагогічного навантаження між науковим керівником та науковим консультантом.

Не дозволяється призначати одному керівникові більше восьми кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) рівня та п'яти робіт другого (магістерського) рівня.

3.3.1.3 Готує витяг з протоколу засідання випускової кафедри про затвердження тем кваліфікаційних робіт та призначення наукових керівників, який є підставою для підготовки проєкту відповідного наказу ректора Університету. У протоколі засідання кафедри та відповідному наказі ректора Університету поруч із прізвищем керівника зазначається його науковий ступінь та/або вчене звання. До протоколу також додається таблиця із зазначенням кількості кваліфікаційних робіт, закріплених за кожним науковим керівником.

3.3.1.4 Готує пропозиції щодо кандидатур голови, членів та секретаря ЕК.

3.3.1.5 Стежить за виконанням здобувачами кваліфікаційних робіт відповідно до затвердженого регламенту.

3.3.1.6 Визначає процедуру підготовки кваліфікаційної роботи та терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату, інформує декана факультету про порушення виконання календарного плану-графіка, які можуть призвести до зриву встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи до захисту.

3.3.1.7 Проводить попередній розгляд (передзахист) кваліфікаційних робіт у комісії, яка складається з керівника проєктної групи освітньо-професійної програми та науково-педагогічних працівників випускової кафедри. На підставі рішення зазначеної комісії протоколом засідання випускової кафедри затверджує рішення про допуск (недопуск) здобувача до захисту робіт на засіданні ЕК і передає витяг із цього протоколу до деканату факультету не пізніше ніж за два тижні до початку роботи ЕК.

У разі недопуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи визначає можливість її доопрацювання випускником у термін не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку роботи ЕК.

3.3.1.8 На вимогу голови ЕК надає необхідну інформацію з організації освітнього процесу, його кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, заходів щодо підвищення якості підготовки фахівців тощо.

3.3.1.9 Обговорює на засіданні підсумки роботи ЕК, розробляє та впроваджує заходи щодо підвищення якості виконання кваліфікаційних робіт та усунення недоліків, виявлених під час атестації здобувачів.

3.3.1.10 За результатами виконання кваліфікаційної магістерської роботи рекомендує здобувачів вищої освіти для вступу до аспірантури.

3.3.2 Науковий керівник кваліфікаційної роботи:

3.3.2.1 Надає здобувачеві консультативну допомогу з формулювання теми дослідження, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою кваліфікаційних робіт.

3.3.2.2 Розробляє (спільно зі здобувачем) індивідуальне завдання здобувачу вищої освіти на виконання кваліфікаційної роботи (*Додаток Б*), яке в подальшому затверджує завідувач випускової кафедри та керівник проєктної групи (гарант) освітньої програми.

3.3.2.3 Здійснює систематичне керівництво виконанням кваліфікаційних робіт, розвиваючи при цьому у здобувачів вищої освіти навички самостійної роботи, творчі здібності та ініціативу. На засіданнях кафедри повідомляє про дотримання здобувачем регламенту підготовки кваліфікаційної роботи. У разі порушень виконання календарного план-графіка, які можуть призвести до зриву встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи до захисту, повідомляє керівництво випускової кафедри та керівника проєктної групи освітньої програми, а також дирекцію навчально-наукового інституту / деканат факультету.

3.3.2.4 Розглядає виконану частину кваліфікаційної роботи, звертає увагу на рівень глибини опрацювання питань. Контролює відповідність змісту кваліфікаційної роботи індивідуальному завданню, дотримання вимог оформлення кваліфікаційної роботи, що зазначені у відповідних положеннях та методичних рекомендаціях.

3.3.2.5 Несе відповідальність за наявність у кваліфікаційних роботах недоліків системного характеру. У разі невиконання здобувачами рекомендацій наукового керівника щодо усунення недоліків відзначає це у своєму відгуку.

3.3.2.6 Готує відгук на кваліфікаційну роботу. Відгук наукового керівника складається в довільній формі (*Додаток В*) із зазначенням:

- характеру виконання кваліфікаційної роботи (в ініціативному порядку, на замовлення підприємства, організації, установи тощо);
- відповідності виконаної кваліфікаційної роботи затвердженому індивідуальному завданню;
- ступеня самостійності здобувача при виконанні кваліфікаційної роботи;
- уміння здобувача працювати з джерелами, аналізувати теоретичний та практичний матеріал, обґрунтовувати висновки та пропозиції (рекомендації), застосовувати сучасні інформаційні технології та аналітичний інструментарій тощо;
- отриманих найбільш важливих теоретичних та практичних результатів і їх апробації на конференціях, семінарах тощо (обов'язково для кваліфікаційних магістерських робіт);
- відповідності оформлення кваліфікаційної роботи стандартним вимогам;
- узагальненої оцінки рівня якості виконаної кваліфікаційної роботи (порядок оцінювання кваліфікаційних робіт визначено в Положенні про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності студента); відповідності набутих здобувачем компетентностей вимогам освітньо-професійної програми, а також можливості присвоєння йому кваліфікації фахівця певного освітнього ступеня за спеціальністю.

3.3.2.7 Передає у встановленому порядку електронну версію завершеної кваліфікаційної роботи для її перевірки на рівень академічного плагіату. За результатами перевірки формується короткий звіт подібності.

3.3.2.8 Разом із здобувачами подає завідувачу випускової кафедри повністю виконані та перевірені кваліфікаційні роботи для їх попереднього захисту.

3.3.2.9 Має право бути присутнім на засіданні ЕК під час захисту кваліфікаційних робіт, науковим керівником яких він є.

3.3.3 Здобувач вищої освіти:

3.3.3.1 Несе відповідальність за якість підготовленої кваліфікаційної роботи, а також своєчасне, із дотриманням регламенту подання науковому керівнику розділів (частин) кваліфікаційної роботи.

3.3.3.2 Отримує від наукового керівника консультаційну допомогу з вибору (формування) теми дослідження, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою кваліфікаційних робіт.

3.3.3.3 Звертає увагу на зауваження наукового керівника та за відсутності суттєвих невідповідностей авторській ідеї здобувача вносить відповідні зміни до кваліфікаційної роботи.

3.3.3.4 Подає на випускову кафедру повністю виконану кваліфікаційну роботу для її попереднього захисту.

3.3.3.5 Готує доповідь, презентацію та ілюстративні матеріали до захисту кваліфікаційної роботи на засідання ЕК.

3.3.3.6 Несе відповідальність за виконання вимог до оформлення кваліфікаційної роботи та її структурних елементів, дотримання вимог академічної доброчесності.

3.3.4 Деканат факультету:

3.3.4.1 Складає за узгодженням з головами ЕК розклад їх роботи, один примірник якого подає до навчального відділу.

3.3.4.2 Не пізніше одного дня до початку атестації подає до ЕК:

– копію розпорядження декана факультету щодо допуску здобувачів до атестації;

– повністю заповнені Індивідуальні навчальні плани студентів, що допускаються до атестації;

– зведені відомості про підсумки виконання кожним здобувачем навчального плану відповідної освітньої програми й отримані оцінки з усіх видів навчальної роботи.

3.3.4.3 Формує списки здобувачів, допущених до атестації, і оформлює їх допуск розпорядженням по факультету;

3.3.4.4 Готує проекти наказу ректора:

– про відрядження здобувачів, які не допущені до атестації;

– про відрахування здобувачів, які не пройшли атестацію у встановлений термін з неповажних причин;

– про продовження терміну навчання здобувачам, які не пройшли атестацію у встановлений термін з поважних причин, з метою проходження ними атестації в інший термін.

3.3.5 Навчально-організаційний відділ Університету:

3.3.5.1 Контролює своєчасність підготовки проєктів наказів ректора про затвердження тем кваліфікаційних робіт та призначення наукових керівників.

3.3.5.2 Готує необхідну інформацію для обговорення питань атестації здобувачів на на Вченій раді Університету.

3.3.5.3 Контролює наявність та виконання графіків підготовки та захисту кваліфікаційних робіт.

3.3.5.4 Проводить інструктивні наради із секретарями ЕК перед початком їх роботи з питань атестації здобувачів.

3.3.5.5 Приймає від секретарів ЕК протоколи засідань та рішення ЕК.

3.3.5.6 Приймає та зберігає звіти про роботу ЕК.

4 ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1 Структурні вимоги до кваліфікаційної роботи

4.1.1 Наповнення кваліфікаційної роботи визначене її темою й відображене у плані, розробленому здобувачем вищої освіти за участю наукового керівника. Відповідно до обраної теми здобувач вищої освіти самостійно або за рекомендацією наукового керівника повинен ознайомитися з відповідними нормативними документами, науковою та навчальною літературою та скласти проєкт плану, який обговорює та погоджує з науковим керівником.

4.1.2 Кваліфікаційна робота має таку структуру:

- титульний аркуш;
- індивідуальне завдання;
- реферат;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (за наявності);

– основна частина, що складається зі *вступу, розділів і підрозділів та висновків*;

– список використаних джерел і літератури;

– додатки.

4.1.3 При підрахунку загального обсягу кваліфікаційної роботи не враховуються: індивідуальне завдання, реферат, додатки.

4.1.4 Рекомендований *обсяг основного тексту* кваліфікаційної роботи становить:

– 50-60 сторінок без додатків (84 тис. – 100 тис. друкованих знаків, ураховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами) для першого (бакалаврського) рівня;

– 70-80 сторінок без додатків (117 тис. – 134 тис. друкованих знаків, ураховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами) для другого (магістерського) рівня.

4.1.5 Для захисту кваліфікаційної магістерської роботи здобувачі вищої освіти повинні апробувати результати свого дослідження на конференції і підготувати тези з наступною публікацією в збірнику конференції. За бажанням здобувач може опублікувати статтю у фаховому виданні.

4.1.6 *Титульний аркуш* (входить до загального обсягу сторінок, але номер сторінки не ставиться). На титульному аркуші здобувач вказує тему кваліфікаційної роботи (яка повинна точно збігатися з назвою в наказі), своє прізвище, ім'я та по батькові, а також прізвище та ініціали наукового керівника. Здобувач, який виконав кваліфікаційну роботу, і науковий керівник ставлять свої підписи на титульному аркуші. На титульному аркуші кваліфікаційної роботи обов'язково мають бути вказані науковий ступінь (доктор або кандидат наук), учене звання (професор, доцент) та посада (професор кафедри, доцент) наукового керівника. Бланк для оформлення титульного аркуша наведено у *додатку Д*.

4.1.7 *Індивідуальне завдання* підписує науковий керівник і здобувач, затверджує завідувач кафедри. Під час оформлення кваліфікаційної роботи заповнене індивідуальне завдання розміщується після титульного аркуша.

4.1.8 *Реферат* (обсяг 300–500 слів, не нумерується, не входить до загального обсягу сторінок). Реферат призначений для експрес-ознайомлення з кваліфікаційною роботою. Він має бути стислим та достатньо інформативним.

4.1.8.1 Реферат повинен містити:

– відомості про обсяг кваліфікаційної роботи, кількість розділів у її структурі, а також ілюстрацій, таблиць, додатків, джерел згідно із списком використаних джерел і літератури;

4.1.8.2 Текст реферату повинен відображати подану у кваліфікаційній роботі інформацію і, як правило, у такій послідовності:

- об’єкт та предмет дослідження;
- мета дослідження;
- методи дослідження з визначенням отриманих за їх допомогою результатів. Виклад матеріалу в рефераті повинен бути стислим і точним. Потрібно використовувати синтаксичні конструкції наукової мови, уникати складних граматичних зворотів.

4.1.8.3 Наприкінці тексту реферату визначають ключові слова кваліфікаційної роботи. Ключові слова (слова за темою, які найчастіше вживані у кваліфікаційній роботі) подають у називному відмінку. Кількість ключових слів – від п’яти до семи.

4.1.9 В кваліфікаційну роботу вкладаються (не підшиваються) такі документи:

- відгук наукового керівника;
- зовнішня рецензія;
- короткий звіт (довідка) подібності (результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату).

4.1.10 **Зовнішня рецензія.** Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи проводиться з метою надання екзаменаційній комісії незалежної експертної оцінки професійних компетентностей здобувачів, продемонстрованих при підготовці кваліфікаційної роботи. Його проводять практики та фахівці в тих галузях знань, яким присвячені теми кваліфікаційних робіт.

4.1.11 **Короткий звіт подібності** (результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату). Кваліфікаційна робота проходить перевірку на наявність ознак академічного плагіату. Процедура підготовки кваліфікаційної роботи та терміни її представлення для перевірки на рівень академічного плагіату визначаються та доводяться до здобувача випусковою кафедрою.

4.2 Змістові вимоги до кваліфікаційної роботи

4.2.1 *Зміст* кваліфікаційної роботи подають безпосередньо після зовнішньої рецензії.

Зміст включає послідовно перераховані назви всіх структурних елементів кваліфікаційної роботи із зазначенням номерів сторінок, з яких вони починаються. Заголовки змісту повинні точно відповідати заголовкам у тексті кваліфікаційної роботи. Не можна скорочувати їх або подавати в іншому формулюванні, послідовності і співвідпорядкованості порівняно із заголовками в тексті. Заголовки однакових ступенів рубрикації необхідно розташовувати один під одним.

4.2.2 *Перелік умовних скорочень* (за наявності). Якщо в роботі вживаються маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік може бути поданий у кваліфікаційній роботі окремим списком, який розміщують перед вступом. Перелік друкують двома колонками, у яких зліва за алфавітним принципом наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку.

Якщо у кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

4.2.3 *Вступ* розкриває сутність і стан наукового розроблення проблеми (задачі), її значимість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У вступі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності.

4.2.3.1 *Актуальність теми* (обсяг 3-5 речень). Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність кваліфікаційної роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо акцентуючи увагу на її актуальності для України.

4.2.3.2 *Огляд останніх досліджень і публікацій*, у яких започатковано розв'язання конкретної проблеми із зазначенням авторів та їх наукового внеску, на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена кваліфікаційна робота.

4.2.3.3 *Мета і завдання дослідження*. Формулюють мету кваліфікаційної роботи і завдання, які необхідно вирішити для її досягнення.

Не варто формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення, а не на саму мету. Мета кваліфікаційної

роботи зазвичай тісно пов'язана з назвою роботи й повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі.

Мета і завдання дослідження формуються на основі аналізу літературних джерел і визначення актуальності теми.

Мета розкривається переліком завдань, які вирішуються у кваліфікаційній роботі.

4.2.3.4 *Об'єкт дослідження* – це процес (або явище), що породжує проблемну ситуацію, обраний для вивчення.

4.2.3.5 *Предмет дослідження* конкретизує проблемну ситуацію в межах об'єкта дослідження і підлягає безпосередньому вивченню у кваліфікаційній роботі. Саме на нього має бути спрямована увага автора, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка вказана на титульному аркуші як її назва. Таким чином, об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове.

4.2.3.6 *Методи дослідження*. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої у кваліфікаційній роботі мети, при цьому коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, або які результати отримані за їх допомогою.

4.2.3.7 *Теоретична, методична та практична значущість* отриманих результатів.

Кваліфікаційна робота може мати як суто прикладне, так і теоретико-методичне значення. У першому випадку, як правило, зазначають узагальнені результати проведених аналітичних й розрахункових процедур, які мають безпосереднє значення для досліджуваної бази практики (для конкретної компанії, галузі, економіки в цілому, окремих економічних процесів тощо).

В інших випадках, окрім практичного значення, варто вказати результати роботи, які мають універсальне теоретико-методичне значення: здійснені автором узагальнення, виокремлені характеристики, сформовані алгоритми, розвинуті ідеї, запропонований методичний підхід тощо. Теоретична та/або методична значущість передбачає можливість застосування отриманих результатів не лише для розв'язання проблем досліджуваної бази практики, а й для інших подібних проблем або компаній (галузей, економік, процесів).

4.2.3.8 *Інформаційна база дослідження* відображає узагальнений перелік джерел інформації (статистичні дані офіційних сайтів, звіти рейтингових агентств, фінансові звіти, документи підприємств тощо).

4.2.3.9 Обсяг *вступу* не повинен перевищувати 3-5 аркушів.

4.2.4 **РОЗДІЛ 1 – теоретико-методичний** (2–4 підрозділи кваліфікаційної роботи).

У ньому здобувач демонструє свої науково-дослідницькі компетенції, розкриває сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, аналізує різні теорії та концепції, проводить критичний огляд відповідних наукових джерел, висловлює й обґрунтовує авторську позицію, формулює проблемні питання. Важливе місце в цьому розділі посідає викладення методик (методичних підходів), які будуть використані в наступних частинах кваліфікаційної роботи.

4.2.5. **РОЗДІЛ 2 – аналітико-дослідницький** (2–4 підрозділи кваліфікаційної роботи). В його основі є інформація, зібрана здобувачем під час проходження переддипломної практики.

Розділ має бути максимально насичений фактографічною інформацією та її аналізом, результати якого відображають особливості функціонування бази дослідження за період, відповідний меті дослідження (але не менше двох років), а також містить апробацію представлених (розглянутих) методик з Розділу 1.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, рисунки мають супроводжуватися тлумаченням і висновками, які дозволяють визначити сутність досліджуваних процесів, їх особливості, тенденції, вектори змін.

Аналіз проблеми повинен здійснюватися з урахуванням чинників позитивного та негативного впливу. Важливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та оброблення даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

При підготовці цього розділу рекомендовано використовувати спеціальні методи, програмні засоби для групування, розрахунків та аналізу. За результати розрахунків і зроблені на цій основі висновки відповідальність несе здобувач – автор кваліфікаційної роботи.

Розділ 2 для забезпечення логічної послідовності дослідження повинен містити фактологічне підтвердження існування проблеми, визначеної у предметі дослідження.

4.2.6 **РОЗДІЛ 3 – конструктивний** (проектний) (2–4 підрозділи кваліфікаційної роботи). Підготовка цього розділу передбачає демонстрацію здобувачем його творчо-комбінаторних здатностей (кваліфікаційна

бакалаврська робота) та творчих дослідницьких навичок (кваліфікаційна магістерська робота). Конструктивний розділ має містити обґрунтовані пропозиції здобувача, спрямовані на досягнення мети дослідження. Пропоновані заходи повинні базуватися на результатах аналітичного та теоретико-методичного розділів кваліфікаційної роботи.

В кінці кожного розділу робляться короткі *висновки до розділу*.

4.2.7 Висновки є завершальною частиною кваліфікаційної роботи. Вони містять стислий (потезовий) виклад основних результатів проведеної науково-дослідної роботи за обраною темою, які отримані під час аналізу оцінок та узагальнень, практичні рекомендації автора з вирішення поставлених у вступі завдань, про доцільність їх упровадження, подальшого використання тощо. Обсяг висновків має бути у межах 3-5 сторінок.

4.2.8 Список використаних джерел і літератури. Список ... потрібно розміщувати:

- або в порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні наукових робіт);
- або спочатку законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти; потім в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків, або офіційних сайтів; далі література іноземною мовою в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків, або офіційних сайтів.

Список ... має становити не менше:

- 30 найменувань для кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- 50 найменувань для кваліфікаційної магістерської роботи.

За рішенням випускової кафедри та керівника (гаранта) освітньо-професійної програми обов'язковим може бути використання іноземної літератури, огляд якої здобувач має представити у вигляді додатку.

4.2.9 Додатки. Додатки містять проміжні розрахунки, зразки документів (копії), первинні матеріали, громіздкі таблиці та допоміжний матеріал, який має довідкове значення, але необхідний для повного висвітлення теми та інші матеріали.

Вимоги до оформлення структурних частин кваліфікаційної роботи і тексту викладені у Методичних рекомендаціях щодо оформлення кваліфікаційних робіт в Східноєвропейському університеті.

5 ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

5.1 Попередній захист та зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи

5.1.1 Не пізніше ніж за три тижні до першого дня захистів перед ЕК оформлена кваліфікаційна робота подається на попередній захист перед комісією, склад якої затверджує завідувач випускової кафедри з науково-педагогічних працівників (дата попереднього захисту встановлюється кафедрою).

5.1.2 Метою попереднього захисту кваліфікаційної роботи здобувача є виявлення членами комісії рівня готовності роботи та ступеня її відповідності встановленим вимогам.

5.1.3 Для проведення попереднього захисту здобувач повинен подати на випускову кафедру:

- кваліфікаційну роботу у друкованому вигляді, не переплетену в жорстку палітурку;
- короткий звіт подібності (результат перевірки кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату);
- у разі наявності копію тексту тез доповіді на науковій конференції та/або наукової статті (для кваліфікаційної магістерської роботи).

Здобувач також повинен бути готовий коротко доповісти про основний зміст кваліфікаційної роботи.

5.1.4 Під час розгляду кваліфікаційної роботи члени комісії:

- перевіряють структуру, зміст кваліфікаційної роботи (відповідність індивідуальному завданню), звертають увагу на її оформлення, відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт;
- заслуховують доповідь здобувача.

5.1.5 Під час попереднього захисту члени комісії можуть надати здобувачу рекомендації щодо доопрацювання окремих розділів або кваліфікаційної роботи в цілому для підготовки її до захисту перед ЕК.

5.1.6 За результатами попереднього захисту, відображеними у протоколі роботи комісії, кафедра ухвалює рішення про допуск або недопуск до захисту кваліфікаційних робіт перед ЕК. Бальна оцінка за результатами попереднього захисту не виводиться.

5.1.7 Рішення про допуск роботи до захисту перед ЕК на її титульному аркуші підтверджується підписом завідувача кафедри.

5.1.8 Кваліфікаційна магістерська робота для захисту перед ЕК надається зовнішньому рецензенту для рецензування. Бальна оцінка роботи в рецензії не передбачена, достатнім є довільне формулювання рівня її якості (високий, позитивний, належний, достатній, задовільний тощо).

5.1.9 Зовнішніми рецензентами можуть бути: керівники відповідних структурних підрозділів бази практики чи організації, де проходив практику або працює (для заочної форми навчання) здобувач; наукові працівники науково-дослідних установ; працівники міністерств і відомств за фаховим спрямуванням, а також фахівці у тій галузі, якої стосується тема кваліфікаційної магістерської роботи.

5.1.10 Зовнішня рецензія за підписом рецензента засвідчується печаткою організації (у разі її наявності) або готується на оригінальному бланку організації. Без зовнішньої рецензії кваліфікаційна робота до захисту не допускається. Негативний висновок рецензента не є підставою для недопущення кваліфікаційної роботи до захисту перед ЕК. Таку роботу за рішенням випускової кафедри можна подати в іншу профільну організацію для перехресного рецензування. Бланк рецензії включено у *додаток Е*.

5.2 Підготовка до захисту та процедура публічного захисту кваліфікаційної роботи

5.2.1 Після попереднього захисту й усунення недоліків кваліфікаційна робота за тиждень до першого дня засідання ЕК подається на випускову кафедру для реєстрації. Здобувача не допускають до захисту, якщо на момент попереднього захисту кваліфікаційна робота не завершена, що підтверджує відгук наукового керівника.

5.2.2 До захисту кваліфікаційної роботи здобувач обговорює з науковим керівником тези виступу (доповідь), а також ознайомлюється зі змістом відгуку наукового керівника, рецензії і готує відповіді на їх зауваження.

5.2.3 Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи, як правило, не повинна перевищувати 30 хв.

Упродовж 7-10 хвилин здобувач у своїй доповіді повинен обґрунтувати доцільність кваліфікаційної роботи, доповісти про її об'єкт і предмет, мету та

завдання дослідження, основні його результати, викласти висновки і пропозиції.

5.2.4 Доповідь рекомендується супроводжувати коментарем ілюстративних матеріалів або слайдів презентації.

Форма наочного супроводу (візуалізації) доповіді визначається рішенням випускової кафедри та керівника проєктної групи (гаранта) освітньої програми.

5.2.5 Текст доповіді здобувача екзаменаційній комісії не надається.

5.2.6 Кваліфікаційна робота оцінюється членами ЕК на закритому засіданні. При цьому враховують якість виступу здобувача, значимість виконаної роботи та ступінь її впровадження в практику, повноту відповіді на поставлені запитання, рівень теоретичної і практичної підготовки здобувача, якість та ілюстративність оформлення кваліфікаційної роботи, відгук наукового керівника і зміст зовнішньої рецензії. Порядок оцінювання кваліфікаційних робіт визначено в Положенні про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності студента.

5.2.7 Завершенням захисту є оголошення ЕК результатів оцінки захисту кваліфікаційної роботи. У разі незадовільної оцінки здобувач відраховується з Університету з правом захисту кваліфікаційної роботи з урахуванням окремої процедури допуску.

6 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1 Оцінювання якості виконання та захисту кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності студента. Пропонований перелік критеріїв наведений у *додатку Ж*.

6.2 Підсумкову оцінку захисту кваліфікаційної роботи визначає ЕК. Рішення комісії є остаточним.

7 ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ

7.1 Кваліфікаційна робота підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного Університетом програмного продукту. Результати перевірки треба представити у вигляді довідки, яка відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи (див. Положення про академічну доброчесність в СУРА).

7.2 Відповідно до Положення про академічну доброчесність, у кваліфікаційній роботі не повинно бути будь-яких різновидів плагіату, зокрема:

- привласнення авторства – оголошення себе автором чужого оригінального наукового твору; видання під своїм ім'ям наукового твору, написаного з іншими особами без зазначення їх імен;
- копіювання чужих матеріалів у свою наукову роботу без внесення в запозичене жодних змін та без належного оформлення цитування;
- представлення поєднання власних та запозичених аргументів без належного цитування;
- приховане некоректне запозичення – включення у свою наукову роботу чужих матеріалів із внесенням незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них та ін.) та без належного оформлення цитування;
- самоплагіат – багаторазова публікація одних і тих самих наукових результатів, отриманих автором самостійно;
- парафрази – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту на основі заміни слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці, збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет;
- компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання чужих матеріалів з різних джерел без самостійного поглибленого дослідження проблеми, без внесення в них правок, посилань на авторів та «маскування» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

7.3 Перевірку кваліфікаційної роботи на ознаки академічного плагіату здійснює науково-педагогічний працівник випускової кафедри, який є відповідальним за проведення такої перевірки за допомогою програмного продукту, та оформлює її результати у формі довідки.

7.4 Виявлення факту академічного плагіату у кваліфікаційній роботі здійснюється на етапі їх подання на перевірку науковому керівникові.

7.5 У разі виявлення програмним продуктом у роботі більше ніж 50% запозиченої інформації без належного оформлення посилань робота за рішенням випускової кафедри може бути відхилена без права подальшого розгляду.

8 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Основний зміст Положення відображає кращі практики випускових кафедр Університету щодо підготовки кваліфікаційних робіт.

8.2 Випускова кафедра розробляє методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційної роботи за кожною освітньо-професійною програмою, в яких конкретизовано вимоги до її написання та оформлення з урахуванням специфіки дослідження, викладено методичні поради щодо розкриття поставлених наукових завдань.

8.3 Методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційної роботи, які розроблені випусковою кафедрою, затверджуються на засіданні Навчально-методичної ради Університету.

8.4 Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в розглядається та затверджується Вченою радою Університету. Положення набуває чинності за наказом ректора Університету.

8.5 Зміни та доповнення до Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Університету. Зміни та доповнення до Положення набувають чинності за наказом ректора Університету.

Додаток А. Бланк заяви на виконання кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри

Здобувача вищої освіти спеціальності

Освітньо-професійної програми

Освітній ступінь

Прізвище, ім'я по-батькові

Телефон:

e-mail:

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконання кваліфікаційної роботи на тему:

яка буде виконуватися на матеріалах

Здобувач:

Особистий підпис

Ініціали Прізвище

Погоджено:

Науковий керівник:

Особистий підпис

Ініціали Прізвище

Додаток Б. Бланк завдання на виконання кваліфікаційної роботи

Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Особистий підпис _____ Ініціали Прізвище _____

« ____ » _____ 20 ____ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти

Прізвище, ім'я, по батькові

1. Тема: _____

Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах: _____

Науковий керівник: _____

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

затверджена наказом по університету від _____ 20 ____ р. № _____

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи _____ р.

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Перелік питань, що підлягають розробці: _____

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу, який слід розробити: _____

**Продовження Додатку Б. Зворотній бік бланку
завдання на виконання кваліфікаційної роботи**

6. Консультанти з окремих розділів кваліфікаційної роботи:

Розділ / підрозділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20_____ р.

8. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ етапу	Етапи виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Відмітка про виконання, підпис керівника

Науковий керівник роботи _____

Особистий підпис

Ініціали Прізвище

Здобувач вищої освіти _____

Особистий підпис

Ініціали Прізвище

Додаток В. Приклад оформлення відгуку на кваліфікаційну роботу

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА

RAUF ABLYAZOV
UNIVERSITY EAST
EUROPEAN

Спеціальність	029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Освітньо-професійна програма	«Документознавство та інформаційна діяльність»
Освітній ступінь	Магістр
Кафедра	інформаційної, бібліотечної та архівної справи і соціально-гуманітарних дисципліни

ВІДГУК

про кваліфікаційну роботу

Здобувача вищої освіти **Семенової Лєни Олександрівни**

на тему: **Рекламно-інформаційна діяльність бібліотеки**

1. Актуальність і значення теми. Сьогодні бібліотеки прагнуть упровадити у свою діяльність елементи реклами, що сприяє залученню користувачів, формує позитивне емоційне ставлення до неї й до цінностей соціуму, надає загальне уявлення про склад її фонду, спектр послуг тощо. Ефективна бібліотечна реклама допомагає: підвищити авторитет бібліотеки, робить позитивні зміни в роботі бібліотеки зримими для читачів і керівництва; залучає потенційних читачів, підвищує відвідуваність і книговидачу; сприяє залученню позабюджетних коштів; стимулює творчий потенціал бібліотекарів, протистойть рутині бібліотечної роботи, змінює професійну свідомість бібліотекаря. Напрями рекламно-інформаційної роботи знаходять втілення через впровадження нових форм бібліотечного обслуговування, пов'язаних з використанням соціальних мереж, блогів, рекомендаційних сервісів, файлообмінних спільнот, які отримали узагальнену назву «соціальні медіа». Тож сучасна бібліотека розширює своє віртуальне представництво, не обмежуючись лише сайтом, а й активно освоюючи соціальні мережі.

2. Оцінка рівня, повноти і якості виконання завдань (з зазначенням недоліків). Магістранткою було обрано в якості предмета дослідження традиційні бібліотечні технології і вебтехнології, бібліотечно-інформаційні ресурси, засоби здійснення рекламно-інформаційної діяльності бібліотеки на прикладі Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка. Для досягнення

мети було вирішено цілий комплекс дослідницьких завдань: 1) розкрито сутність, функції, завдання, види реклами бібліотеки як соціального інституту; 2) з'ясовано компоненти і описано технологію рекламно-інформаційної діяльності бібліотеки; 3) схарактеризовано інформаційні послуги і інформаційні продукти, які використовуються для традиційної бібліотечної реклами; 4) визначено можливості вебтехнологій для реклами бібліотеки; 5) надано загальну характеристику діяльності Черкаської ОУНБ; 6) описано засоби інформування про бібліотечно-інформаційні ресурси і види рекламно-інформаційної діяльності в Черкаській ОУНБ; 7) проаналізовано стан використання сайту Черкаської ОУНБ в комплексі рекламно-інформаційних заходів; 8) розроблено пропозиції із застосування вебтехнологій в рекламно-інформаційній діяльності бібліотеки.

Суттєвих зауважень до роботи немає. Проте, до недоліків роботи можна віднести відсутність розробленого плану щодо упровадження запропонованих рішень, орієнтованих на просування бібліотеки в вебсередовищі, популяризацію її послуг і продуктів і розширення аудиторії її користувачів.

3. Оцінка запропонованих студентом заходів (розробок, проєктів, пропозицій, рішень та ін.), їх практичної цінності та перспектив використання.

Визначені перспективні напрямки здійснення рекламної діяльності бібліотеки на основі застосування вебтехнологій, зокрема: популяризація інформаційних ресурсів, продуктів і послуг бібліотеки в соціальній мережі Facebook, рекомендації щодо контенту Facebook-сторінки бібліотеки, а також розвитку тематичного бібліотечного блогу як доповнення до офіційного сайту бібліотеки, який є засобом надавання оперативної інформації, елементом реклами та інтерактивного зв'язку з користувачами бібліотеки. У роботі наведено покроковий опис створення особистого блогу на бібліотечну тематику на платформі Blogger. Дана розробка може бути використана бібліотекарями для розширення комунікацій і аудиторії обізнаності про бібліотеку і бібліотечну справу в цілому.

4. Загальний висновок про можливість допуску до захисту і оцінка кваліфікаційної роботи. У ході вирішення поставлених завдань дослідження магістрантка показала достатні знання і компетенції, набуті під час навчання за освітньою програмою магістра. Кваліфікаційна робота виконана на належному рівні, оформлена з дотриманням вимог і структури, має елементи новизни і практичної значущості, тому рекомендується до захисту перед ЕК з позитивною оцінкою.

Науковий керівник:

К.і.н., доцент

І. В. Захарова

особистий підпис

15 листопада 2020 р.

Додаток Д. Бланк для оформлення титульного аркуша кваліфікаційної роботи

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

**RAUF ABLYAZOV
UNIVERSITY EAST
EUROPEAN**

Кафедра _____

Допущено до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти

Завідувач кафедри

Особистий підпис _____

Ініціали Прізвище _____

« ____ » _____ 20__ р.

Прізвище, ім'я по батькові здобувача вищої освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Назва теми кваліфікаційної роботи

Спеціальність _____

Освітньо-професійна програма _____

Освітній ступінь _____

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(особистий підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник:

Науковий ступінь, вчене звання

особистий підпис

Ім'я, по батькові, прізвище

Черкаси – 20_____

Додаток Е. Бланк для оформлення зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу

Здобувач вищої освіти _____

Спеціальність _____

Освітньо-професійна
програма _____

Освітній ступінь _____

На тему _____

1. Актуальність теми. _____

2. Наукова новизна. _____

3. Якість проведеного аналізу. _____

4. Практична цінність висновків і рекомендацій. _____

5. Недоліки в роботі. _____

6. Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. _____

Рецензент:

(посада, місце роботи, науковий ступінь, вчене звання)

_____ (особистий підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Печатка установи

« _____ » 20 _____ р.

Додаток Ж. Рекомендовані критерії оцінювання кваліфікаційних робіт

<i>Рівні якості та критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи та її захисту</i>	<i>Бальні шкали оцінювання</i>
<p>1. Логіко-структурний рівень: витриманість логічного ланцюга тема – об’єкт – предмет – мета – завдання – висновки, обґрунтованість актуальності теми, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв’язок назв розділів та підрозділів</p>	<p>0 – побудова кваліфікаційної роботи не відповідає цілям та завданням дослідження, об’єкт і предмет дослідження не визначені або не відповідають темі, висновки мають характер анотації;</p> <p>6 – побудова роботи частково відповідає поставленим меті й завданням, актуальність теми подана як констатація, логіка роботи витримана не повністю;</p> <p>8 – побудова роботи в цілому є логічною, формулювання об’єкта, предмета, мети, завдань, висновків мають несуттєві змістовні або редакційні недоліки;</p> <p>10 – побудова є логічною, взаємоузгоджені формулювання об’єкта, предмета, мети, завдань, висновків, актуальність обґрунтована та пов’язана з об’єктом дослідження</p>
<p>2. Рівень пошукової глибини: якість бібліографічного аналізу</p>	<p>0 – відсутні актуальні джерела, література застаріла, переважна кількість навчальних видань;</p> <p>6 – використано обмежену кількість джерел, відсутні актуальні полемічні публікації, наявні лише вітчизняні видання, навчальна література становить 50% опису;</p> <p>8 – використано репрезентативний масив класичних, полемічних зарубіжних та вітчизняних бібліографічних джерел, що опубліковані у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 30% опису;</p> <p>10 – використано репрезентативний масив класичних, полемічних зарубіжних та вітчизняних бібліографічних джерел, що опубліковані у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 10% опису</p>
<p>3. Науково-теоретичний рівень: аналіз понятійного апарату досліджуваної предметної галузі, здатність здобувача до критичних зіставлень та узагальнень різних точок зору щодо постановки та вирішення досліджуваної проблеми; наявність теоретично обґрунтованої авторської позиції щодо способу розв’язання проблеми</p>	<p>0 – критичні зіставлення та узагальнення відсутні, поняття не визначені, позиція автора не зазначена;</p> <p>6 – обмежений аналіз понятійного апарату (одне-два визначення), відсутні критичні зіставлення та узагальнення різних підходів до постановки та розв’язання проблеми наявні, але узагальнення відсутні або некоректні;</p> <p>8 – основні поняття здебільшого визначені, але не завжди наявні критичні зіставлення та узагальнення різних поглядів, авторська наукова позиція не завжди проголошена;</p>

<i>Рівні якості та критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи та її захисту</i>	<i>Бальні шкали оцінювання</i>
	<p>10 – визначені основні поняття, наявні критичні зіставлення та узагальнення різних поглядів, чітко зазначена авторська наукова позиція</p>
<p>4. Аналітико-методичний рівень: глибина проведеної діагностики проблеми, відповідність використаного методичного інструментарію меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів застосування інструментів, здатність здобувача до комбінування та рекомбінування вихідної інформації (перетворення неупорядкованого масиву в аналітичні таблиці тощо)</p>	<p>0 – простий переказ відомостей, інформацію щодо стану підприємства та/або галузі подано хаотично, без будь-якого оброблення та упорядкування;</p> <p>6 – інформацію оброблено частково, методи економічного та стратегічного аналізу застосовані без усвідомлення здобувачем їх призначення та результатів;</p> <p>8 – проведений аналіз відповідає в цілому вирішенню поставлених завдань, дозволяє провести необхідну діагностику досліджуваної проблеми, використовується адекватний інструментарій, є окремі недоліки в опрацюванні отриманих результатів, некоректності чи помилки у представленому аналізі;</p> <p>10 – проведено ґрунтовний аналіз проблеми, свідомо та обґрунтовано обрано доцільні методи дослідження та надані авторські коментарі щодо його результатів</p>
<p>5. Конструктивний рівень: експериментальне підтвердження пропозицій (сутність, економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованого проєкту, обґрунтування очікуваного (якісного або кількісного) постпроєктного поліпшення, рекомендації щодо впровадження проєкту</p>	<p>0 – пропозиції (проєкт) не обґрунтовано, відсутні будь-які доказові розрахунки, або використано проєкт, що не є новим для бази дослідження (або такий, що вже здійснено);</p> <p>6 – проєкт є новим, але має місце обмеженість доказової бази, проведені лише розрахунки витрат на реалізацію проєкту, відсутнє прогнозоване поліпшення;</p> <p>8 – параметри конструктивних пропозицій (проєкту) у цілому розраховані, визначені очікувані результати запропонованих дій, не завжди є достатнім чи коректним обґрунтування характеристик висунутих пропозицій;</p> <p>10 – пропозиції обґрунтовано кількісними та якісними розрахунками витрат, термінів їх окупності та очікуваних постпроєктних поліпшень, надані рекомендації щодо впровадження проєкту, проєкт є новим для бази дослідження</p>
<p>6. Рівень наукової етики: розвиненість мови, оригінальність авторського стилю викладання матеріалу, дотримання в тексті правил оформлення рукопису та посилань на використані джерела, норм етики цитування</p>	<p>0 – текст кваліфікаційної роботи не відповідає встановленим вимогам, відсутні посилання, стиль не є науковим, допущені стилістичні та граматичні помилки;</p> <p>6 – текст оформлено і окремими порушеннями вимог оформлення таблиць, рисунків;</p> <p>8 – текст оформлено із дотриманням вимог, наявні незначні стилістичні порушення;</p>

<i>Рівні якості та критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи та її захисту</i>	<i>Бальні шкали оцінювання</i>
<p>7. Організаційний рівень: ритмічність виконання дослідження, дотримання регламенту, своєчасне виправлення недоліків, урахування зауважень наукового керівника та членів експертної комісії, ступінь готовності роботи на етапі попереднього захисту</p>	<p>10 – текст відповідає вимогам повністю</p> <p>0 – виконання неритмічне, дослідження виконувалося дистанційно, без урахування зауважень наукового керівника, виявлені суттєві недоліки роботи під час попереднього захисту в експертній комісії;</p> <p>6 – запізнення в поданні до розгляду науковому керівнику структурних частин роботи, часткове виправлення зауважень або із суттєвим запізненням, виявлені недоліки роботи під час попереднього захисту в експертній комісії;</p> <p>8 – не завжди ритмічне виконання роботи протягом усього періоду, незначне порушення строків у поданні матеріалів на розгляд науковому керівнику, наявність окремих не виправлених зауважень керівника на момент попереднього захисту;</p> <p>10 – своєчасне виправлення недоліків, ритмічне виконання дослідження, представлення для відгуку науковому керівнику повністю завершеної роботи, що не потребує доопрацювання, попередній захист в експертній комісії оцінений позитивно</p>
<p>8. Доповідь (логіка побудови доповіді): уміння чітко, з дотриманням регламенту, ясно та стисло викласти результати дослідження: його мету, основні положення, сформулювати робочу гіпотезу та зробити висновки щодо її підтвердження</p>	<p>0 – доповідь не підготовлена, здобувач не спроможний викласти результати дослідження;</p> <p>6 – логіка доповіді не відпрацьована, здобувач плутано та не в порядку викладає результати, порушує регламент;</p> <p>8 – доповідь логічно побудована, викладення результатів включає деталі, які виходять за межі теми дослідження, має місце перевищення регламенту;</p> <p>10 – доповідь логічно побудована, викладення результатів стисле та зрозуміле, регламент виконано</p>
<p>9. Відповіді на запитання: повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання, уміння аргументовано захищати свої пропозиції</p>	<p>0 – здобувач не спроможний дати відповідь на питання, відстоювати свою позицію;</p> <p>6 – здобувач дає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на усі поставлені питання, допускає помилки у визначенні ключових понять тощо;</p> <p>8 – здобувач у цілому відповідає на поставлені питання, але в окремих випадках допускає неточності або відчуває невпевненість;</p> <p>10 – здобувач дає повні, ґрунтовні відповіді на усі питання, здатен аргументувати та захищати свою позицію</p>
<p>10. Організація презентації: використання та якість підготовки</p>	<p>0 – ілюстративні матеріали не використано;</p> <p>6 – ілюстративні матеріали низької якості, в</p>

<i>Рівні якості та критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи та її захисту</i>	<i>Бальні шкали оцінювання</i>
ілюстративних матеріалів, володіння культурою презентації	<p>організації презентації спостерігається невпевненість;</p> <p>8 – презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди подано посилання в доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями;</p> <p>10 – презентація гарно організована, доповідь супроводжується посиланням на усі представлені ілюстративними матеріалами</p>
Максимальна підсумкова бальна оцінка змісту та захисту результатів кваліфікаційної роботи	100